

Valgamaa Partnerluskoogu
strateegia 2015–2020

Meede 1

Töökohad ja teenused - ettevõtluse elavdamine ja
töökohtade loomine

Tegevus 1.2

Investeeringud kogukonnale vajalikesse
elukondlikesse teenustesse, sh
kogukonnateenustesse

Taotlemise meelespea
2018

Sisukord

Enne taotluse esitamist.....	3
1. Sissejuhatus	3
2. Eesmärk	3
3. Toetatavad tegevused, taotlejad ja toetussummad.....	3
4. Toetusmäärad	4
5. Ajakava.....	5
6. Nõuded taotlejale.....	5
7. Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud.....	5
Taotlemine.....	8
8. Taotluse esitamine	8
9. Projektitaotluse nõuetele vastavuse kontrollimine partnerluskogus.....	9
10. Projektitaotluste hindamine	9
11. Nõuetele vastavuse kontrollimine PRIAs	10
12. Projektitaotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine.....	10
Projekti elluviimine ja projektitoetuse maksmise tingimused	10
13. Projektitoetuse saaja kohustused	10
14. Nõuded hinnapakumuse kohta.....	11
15. Maksetaotlused	13
16. Projektitoetuse väljamaksmine enne kulutuste tegemist (OTKA).....	13
17. Teavitamine toetuse kasutamisest	14

Enne taotluse esitamist

1. Sissejuhatus

Käesolev dokument on abiks taotlejale taotluse koostamisel, esitamisel ning hiljem tegevuste elluviimisel ning aruandluse koostamisel. Siin on koos Valgamaa Partnerluskogu poolt seatud nõuded ja LEADERi määrusest tulenev reeglistik.

Alusdokumendid:

- LEADERi määrus [Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus](#). Vajaliku leidmise hõlbustamiseks oleme taotlemise meespeas viidanud ka määruse vastavatele paragrahvidele.
- LEADERi määruse [seletuskiri](#) ja 3.11.2017 jõustunud määruse [muudatuste seletuskiri](#).
- [Meetmeleht - Meede 1 „Töökohad ja teenused - ettevõtluse elavdamine ja töökohtade loomine”, tegevus 1.2 Investeeringud kogukonnale vajalikesse elukondlikesse teenustesse, sh kogukonnateenustesse.](#)
- [Projektitoetuse taotluste menetlemise ja hindamise kord](#)
- [Mittetulundusühing Valgamaa Partnerluskogu 2015–2020 strateegia projektitaotluste hindamiskriteeriumid, Meede 1 „Töökohad ja teenused - ettevõtluse elavdamine ja töökohtade loomine”, tegevus 1.2 Investeeringud kogukonnale vajalikesse elukondlikesse teenustesse, sh kogukonnateenustesse.](#)
- [Maaelu arengu toetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, toetatud objektide tähistamise ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi \(EAFRD\) osalusele viitamise täpsem kord perioodil 2014–2020](#)

Kindlasti soovitame ühendust võtta Tiina Ivaski või Aili Keldoga, kui taotlemisel tekib küsimusi või kahtlusi.

Tiina Ivask, tegevjuht
e-posti aadress: tiina@valgaleader.ee
telefon: 5349 1195
aadress: Otepää, Valga põik 3

Aili Keldo, meetme koordinaator
e-posti aadress: aili@valgaleader.ee
telefon: 5373 5503
aadress: Otepää, Valga põik 3

Kui soovite tulla kontorisse, siis palume eelnevalt vastuvõtuaeg kokku leppida. Eelnev konsultatsioon aitab vähendada hilisemaid järelepärimisi.

2. Eesmärk

Meetme eesmärk: Piirkonnas on jätkusuutlikud kohalikku ressursi kasutavad ja tasuvaid töökohti pakkuvad mikroettevõtted ning kättesaadavad elukondlikud teenused.

3. Toetatavad tegevused, taotlejad ja toetussummad

Tegevus 1.2 Investeeringud kogukonnale vajalikesse elukondlikesse teenustesse, sh kogukonnateenustesse

Elukondlikud teenused on esmatasandi teenused, mis peavad inimestele igapäevaselt ja võimalikult lihtsalt kättesaadavad olema (nt esmatarbekaabad, söögikohad, arstiabi, hoolekanne, postipank, lastehoid, isikuteenused – juuksur, pesumaja, saunateenus jne). Elukondlikud teenused on suunatud eelkõige kogukonna liikmetele – **kasusaaja on kohalik elanik**.

Elukondlikku teenust võib pakkuda ka **kogukonnateenusena**. Kogukonnateenust käsitleme teenusena, mis aitab kaasa kogukonna arengule ja töökohtade loomisele kogukonnas, tegutsedes **turutõrke** keskkonnas, samas pakkumata ebatervet konkurentsi ettevõtjatele.

- Teenus ei ole kogukonnaliikmetele kättesaadav: seda ei pakuta antud kogukonnas ning teenuse olemasolul väljaspool piirkonda kaasnevad kogukonnaliikmetel selle tarbimiseks ebaproportsionaalselt suured kulud.
- Teenust pakub kogukonna liige (tegutsev või tegutsemist alustav ettevõtja või mittetulundusühing/sihtasutus).
- Teenuse järele on nõudlus.
- Teenuse pakkumine on majanduslikult vähetasuv.
- Teenust kavandatakse pakkuda hinnaga, mille puhul on kogukonnas olemas kriitiline mass teenuse tarbijaid, mis tagab teenuse pakkumise jätkusuutlikkuse.
- Kogukonnateenuse pakkumise kohustust ei ole kohalikul omavalitsusel.

Toetatakse:

- teenuse osutamiseks vajalike ruumide kohandamine või renoveerimine;
- investeeringud teenuse osutamiseks vajalikesse vahenditesse, seadmetesse, masinatesse.

Nõuded taotlejale:

- **mikroettevõtte** (äriühing või FIE) või **MTÜ või SA**, kus on kuni 9 töötajat ja mille aastakäive ja/või bilanss ei ületa 2 miljonit eurot;
- tegutseb Valgamaa Partnerluskogu tegevuspiirkonnas, mille **moodustavad Otepää vald, Valga vald (v.a Valga linn) ja Elva valla Aakre ja Paluperä piirkond**;
- ja toetuse saaja osutab toetust saanud teenust Valgamaa Partnerluskogu tegevuspiirkonnas **vähemalt 40%** ulatuses pakutava teenuse ajamahust.

Toetus taotluse kohta on 1000–12 000 eurot.

Üks taotleja saab esitada ühe taotluse taotlusvoorus.

4. Toetusmäärad

- Ettevõtjate arendamiseks planeeritavad investeeringud kuni **60%** abikõlblikest kuludest.
- Kui tegemist on kogukonnateenuse projektiga, mille kinnitab partnerluskogu üldkoosolek on toetusmäär **kuni 90%**.
- Taristuinvesteeringud **kuni 60%** investeeringu abikõlblikest kuludest.
- Uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks kuni **90%** abikõlblikest kuludest.
- Mootorsõiduki, vee- ja maastikusõiduki ostmiseks ja liisimiseks kuni **30%** investeeringuobjekti abikõlblikest kuludest. **Mootorsõiduk ja maastikusõiduk on abikõlblikud vaid siis, kui selle otstarve on teenuse osutamine tegevuspiirkonnas.**

[Määruses](#) leiad toetusmäärad § 34.

5. Ajakava

12.02.2018	Taotluste vastuvõtu algus <i>Varasemal kuupäeval pole taotluse sisestamine e-PRIAs võimalik</i>
02.03.2018 kell 16.00	Taotluste esitamise lõpptähtaeg <i>E-PRIA keskkonnas pole hiljem enam võimalik taotlust esitada.</i>
27.04.2018	Taotluste hindamise tähtaeg partnerluskogus Taotluse staatust on võimalik jälgida e-PRIA keskkonnas
PRIA on aega taotluste menetlemiseks kuni 60 tööpäeva, mida vajadusel võidakse pikendada kuni 90 tööpäevani.	
Positiivse otsuse saanud toetuse saajal on kuni kaks aastat projekti elluviimiseks.	

6. Nõuded taotlejale

Projektitoetuse taotlejale on esitatud järgmised nõuded:

1. üks taotleja saab ühe tegevuse raames esitada ühe taotluse taotlusvoorus;
2. projektitoetuse taotleja suhtes ei ole algatatud likvideerimismenetlust ega kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti;
3. taotlejal ei ole riikliku maksu võlga või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud;
4. taotleja ei ole saanud ega taotle samal ajal sama kulu kohta toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi;
5. ta on varem riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest saanud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tähtajal tagasi maksnud;
6. tähtajaliselt asutatud projektitoetuse taotleja puhul ei ole see tähtaeg lühem kui viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;
7. taotleja on esitanud taotluse esitamise hetkeks äriregistrile viimase majandusaasta aruande, mille äriregistrile esitamise tähtaeg on saabunud;
8. kavandatava tegevuse või investeeringu tegemist ei või alustada varem ja investeeringu tegemist tõendavad dokumendid ei või olla väljastatud varem kui partnerluskogu poolt projektitaotluse PRIAle esitamise päevale järgneval päeval.

[Määruses](#) on nõuded taotlejale toodud § 27.

7. Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud

- Abikõlblik kulu peab olema **mõistlik, põhjendatud, selge, üksikasjalikult kirjeldatud, majanduslikult otstarbekas ja toetuse eesmärgi saavutamiseks vajalik**. Projektitoetuse taotleja tagab kasutatava toetusraha **otstarbeka ja säästliku kasutamise**.
- Kui taotleja on **käibemaksukohustuslane**, moodustavad toetatava tegevuse või investeeringu abikõlbliku maksumuse tegevuse või investeeringuobjekti **käibemaksuta maksumus**,

tegevus, mida taotleja saab teha mitterahalise omafinantseeringu katteks ning abikõlbliku tegevuse või investeeringu tähistamiseks vajaliku sümbolika **käibemaksuta maksumus**.

- Kui projektitoetuse taotleja **ei ole käibemaksukohustuslane**, siis moodustavad toetatava tegevuse või investeeringu abikõlbliku maksumuse tegevuse või investeeringu **käibemaksuga maksumus**, taotleja mitterahaline omafinantseering ning abikõlbliku tegevuse või investeeringu tähistamiseks vajaliku sümbolika **käibemaksuga maksumus**.
- **Käibemaks ei ole abikõlblik juhul, kui selle tagastamist on võimalik taotleda käibemaksuseaduse (KMS) alusel. Kui projektitoetuse taotleja ei kasuta käibemaksuseadusest tulenevat õigust taotleda käibemaksu tagastust, siis jääb käibemaksukulu tema enda kanda.**

Tegevuse või investeeringuobjekti abikõlbliku kulu moodustavad:

1. **masina, seadme, sisseseade või muu põhivara** ostmise, liisimise ja paigaldamise kulud;
2. **ehitise (rajatise) ehitamise ja ruumide parendamise kulud**. Parendamise all mõeldakse lihtsamaid remonditöid, mille kaudu pikendatakse materiaalse põhivara eluiga ning tõstetakse selle väärtust ja tänu millele on võimalik teenust pakkuda;
3. **omanikujärelevalve ja muinsuskaitse järelevalve** tegemise maksumus kokku kuni **kolm (3) protsenti** investeeringuobjekti ehitustööde maksumusest;
4. **kavandatava ehitise projekteerimistööde** maksumus kuni **kümme (10) protsenti** investeeringuobjekti ehitustööde maksumusest;
5. investeeringu tähistamiseks vajalike sümbolite maksumus (kleepsud, plakatid jms);
6. veevarustus-, kanalisatsiooni- ja reoveepuhastussüsteemi, elektrisüsteemi ja elektripaigaldise, uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu ja juurdepääsutee ehitamise kulud ning nende juurde kuuluvate seadmete ostmise, paigaldamise ja vastava võrguga liitumise (**taristuinvesteering**) kulud. Taristuinvesteeringuks loetakse investeeringut üksiktarbija liitumispunktini;
7. **maastikusõiduki, veesõiduki või mootorsõiduki** ostmise ja liisimise kulud, kui selle **sihtotstarve on teenuse osutamine tegevuspiirkonnas** ning kui **projektitoetust taotleb mittetulundusühing või sihtasutus**;
8. **infotehnoloogilise lahenduse ja tarkvara** ostmise ning paigaldamise kulud.

Kasutatud masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki¹ ostmise ja liisimise kulud on abikõlblikud, kui projektitoetust taotlev mittetulundusühing või sihtasutus tõendab, et:

1. masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki ostmiseks või liisimiseks ei ole hinnapakkuja varem saanud toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi;
2. masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki hind ei ületa selle turuväärtust ja on uue samaväärse masina või seadme hinnast madalam;
3. masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki eeldatav kasutusiga on vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

¹ Eriotstarbeline sõiduk on sõiduk, mis on ettenähtud kindla funktsiooni täitmiseks, milleks on vaja spetsiaalselt kohandatud keret ja/või varustust, näiteks rändkauplusauto, päästesõiduk, invaauto, päästepaati jms.

Abikõlblikud kulud [määruses](#) leiad § 30.

Abikõlblikud ei ole järgmised kulud:

1. maa ja olemasoleva ehitise ostmise ning üürimise või rentimise kulud;
2. käibemaks juhul, kui projektitoetuse taotlejal on võimalik taotleda selle tagastamist käibemaksuseaduse alusel;
3. sularahamaksed;
4. riigilõiv, teenustasu pangatoimingu eest, tagatismakse, intress ja muu finantsteenusega seotud kulu;
5. õigus- ja raamatupidamisteenuse kulud;
6. viivis, trahv ja muu rahaline karistus ning kohtumenetluse korral menetluskulud;
7. kulutused stipendiumile, annetustele, auhindadele, meenetele ja kingitustele;
8. erisoodustuselt tulumaksuseaduse § 48 lõike 4 tähenduses tasutav maks;
9. sõiduauto ostmise ja liisimise kulud;
10. kulud, mis on seotud liisingulepinguga, nagu liisinguandja kasumimäär, intressi refinantseerimiskulud, üldkulud ja kindlustusmaksed;
11. liisingumakse, kui asja omandiõigus ei ole viie aasta möödudes arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest üle läinud toetuse saajale;

12. kohaliku omavalitsuse üksuse ülesande asendamiseks tehtud kulud;

Investeeringu puhul tuleb jälgida, et vallale kuuluvate hoonete korrashoid on KOV ülesanne ja hoone omaniku kohustus. Lisaks peab LEADERi projektiga määratud **tegevus looma uuenduslikku lisaväärtust või lisama innovaatilise elemendi.**

13. kasutatud kauba ostmise ja liisimise kulud, välja arvatud kasutatud masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki ostmisel;
14. kulud, mis ületavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 99 lõikes 6 nimetatud võrdlushindade kataloogi kantud asja või teenuse piirhinda, kui taotletakse toetust asja või teenuse kohta, mis on kantud nimetatud võrdlushindade kataloogi. Peamiselt on võrdlushindade kataloogi kantud põllumajandustehnika;
15. ehitustegevus, mis ei võimalda selle elluviimise järel ehitist sihipäraselt kasutada;
16. muud kulud, mis ei ole tegevuse elluviimisega või investeeringu tegemisega otseselt seotud.

Mitteabikõlblikud kulud [määruses](#) leiad § 31.

Taotlemine

8. Taotluse esitamine

NB! Palun ärge jätke taotluse esitamist viimasele hetkele!

Projektitoetuse saamiseks esitab projektitoetuse taotleja selleks ettenähtud tähtajal elektrooniliselt **PRIA UUE e-teenuse keskkonna** kaudu avalduse ja selles esitatud andmeid tõendavad dokumendid.

[Toetustaotluse esitamist tutvustav video](#)

[Juhendmaterjal kliendiks registreerumise kohta uues e-prias](#)

NB! Paber kandjal ja e-posti teel projektitaotlust esitada ei saa.

Taotleja esitab PRIA e-teenuse keskkonnas järgmised dokumendid:

1. projektitoetuse taotluse avaldus (**täidetakse e-teenuse keskkonnas**);

Lisaks avaldusele laaditakse e-teenuse keskkonnas üles järgmised dokumendid:

2. äriplaan koos finantsprognosidega kolme järgneva majandusaasta kohta kus muuhulgas on välja toodud
 - a. kavandatud töökohad teise aasta lõpuks pärast projekti lõppu;
 - b. kogukonna suurus, kus teenust pakutakse;
 - c. klientide arv.
3. viimane majandusaasta aruanne, mille äriregistrile esitamise tähtaeg on saabunud;
4. taotleja seisukoht, kui taotleja taotleb toetust kogukonnateenusel, kas ta on valmis projekti ellu viima juhul, kui Valgamaa Partnerluskogu üldkoosolek ei kinnita taotlust kuni 90% toetusmääraga kogukonnateenusena;
5. ehitise puhul väljavõtte ehitusprojekti joonistest koos ehitusprojekti seletuskirjaga juhul, kui ehitusprojekt on nõutav ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks;
6. ärakiri dokumendist, mis tõendab, et kavandatav ehitus, mida ehitatakse või kuhu inventar või seade paigaldatakse, või mootorsõiduk, kuhu seade paigaldatakse, kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;

Selgitamaks välja, kas taotleja on **hankija** riigihangete seaduse mõistes, on täiendavalt vajalik:

- lisada avaldusele **mittetulundusühingul** mitte varasema kui taotluse esitamisele vahetult eelnenud kuu esimese kuupäeva seisuga mittetulundusühingu **liikmete nimekiri**, v.a usulised ühendused;
- **mittetulundusühingul ja sihtasutusel** planeeritud **tulude jaotus** aasta kohta, millal taotleja kavandab **investeeringu ellu viia**, millest nähtub avaliku sektori (riigi, kohaliku omavalitsuse või nende ühenduse, muu avalik-õigusliku juriidilise isiku) toetuse osakaal. NB! Seda dokumenti ei ole vaja eraldi lisada vaid tulude jaotuse punkt on üks avalduse osa.

NB! Kui taotled toetust ehitusele või parendustegevusele, siis võta kindlasti kõigepealt ühendust kohaliku omavalitsusega, kust saad teada, milliseid lubasid on vaja ja millega tuleb investeeringu tegemisel arvestada.

Juhul kui projektitoetust taotletakse koos ehitamisele ja projekteerimisele, siis ei ole taotlemise hetkel projektitoetuse taotlejal projekti, mida esitada. Sellisel juhul tuleb esitada põhimõtteline tööde lahend (kas kirjalikult või joonistega), mis võib olla ka näiteks eskiislahendus, vms.

Kui hoones või ruumis tehakse ainult osaliselt ehitus- või parendustöid, siis tuleb kas jooniste või tekstiliste osade abil kirjeldada ka toetusega hõlmatud tööde piire. PRIAle on toetuse määramiseks vajalik täpsemalt teada, mida ja kuhu ehitatakse.

Esitatava ehitusprojekti koosseisus peab olema ka asendiplaan.

Määruses on nõuded esitatavatele dokumentidele § 37.

9. Projektitaotluse nõuetele vastavuse kontrollimine partnerluskogus

1. Esmalt muutub esitatud projektitaotlus nähtavaks kohalikule tegevusgrupile ehk Valgamaa Partnerluskogule, kes 10 tööpäeva jooksul kontrollib projektitaotluse vastuvõtmisel nõutavate dokumentide olemasolu ja projektitoetuse taotleja, projektitaotluse ja toetatava tegevuse vastavust strateegias ja rakenduskavas, sealhulgas strateegia meetmes esitatud nõuetele.
2. Kui koos projektitaotlusega ei ole esitatud kõiki nõutavaid dokumente või kui esitatud dokumendis puuduvad projektitaotluse hindamiseks vajalikud andmed, palub partnerluskogu taotlejale puudused kõrvaldada kolme tööpäeva jooksul.
3. Kui nõutavaid dokumente või andmeid ei esitata partnerluskogu poolt määratud tähtaja jooksul võib projektitaotluse jätta hindamata ja edastada selle PRIAle märkusega, et projektitaotlust ei olnud võimalik hinnata.

Projektitoetuse vastavuse kontrollimisest on määruses § 38.

10. Projektitaotluste hindamine

1. Laekunud taotlusi hindab Valgamaa Partnerluskogu juhatuse poolt kinnitatud hindamiskomisjon hindamiskriteeriumide alusel.
2. Valgamaa Partnerluskogu teeb strateegia meetme eelarve piires PRIAle põhjendatud ettepaneku projektitaotluste paremusjärjestusse seadmise kohta ning iga projektitaotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise ja projektitaotluse rahastamise suuruse kohta.
3. Partnerluskogu võib jätta projektitaotluse hindamata, kui projektitaotlus ei vasta strateegias või rakenduskavas esitatud nõuetele või kui projektitoetuse taotleja ei ole esitanud nõutavaid andmeid või dokumente määratud tähtaja jooksul. Partnerluskogu edastab hindamata jäetud projektitaotluse PRIAle koos märkusega hindamata jätmise kohta.

Määruses on hindamine § 39.

11.Nõuetele vastavuse kontrollimine PRIAs

1. PRIA kontrollib vastuvõetud projektitaotluse nõuetele vastavust ja selles esitatud andmete õigsust ning projektitoetuse taotleja ja toetatava tegevuse vastavust nõuetele.
2. PRIA kontrollib ainult nende projektitoetuse taotlejate nõuetele vastavust, kelle projektitaotlused kuuluvad Valgamaa Partnerluskogu paremusjärjestuse ettepaneku kohaselt projektitoetusteks ettenähtud eelarveliste vahendite piires täielikule või osalisele rahuldamisele, ja ainult nende taotlejate projektitaotluste nõuetele vastavust.

Nõuetele vastavuse kontrollimine PRIAs on [määruses](#) § 40.

12.Projektitaotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine

PRIA teeb projektitaotluse osalise või täieliku rahuldamise otsuse või projektitaotluse rahuldamata jätmise otsuse 60 tööpäeva jooksul arvates päevast, mil partnerluskogu esitas PRIA-le projektitaotluste paremusjärjestuse ettepaneku. Vajaduse korral võib PRIA otsuse tegemise tähtaega pikendada kuni 90 tööpäevani.

[Määruses](#) on projektitaotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine § 41.

Projekti elluviimine ja projektitoetuse maksmise tingimused

13.Projektitoetuse saaja kohustused

Projektitoetuse saaja on kohustatud:

1. esitama Valgamaa Partnerluskogule lühikokkuvõtte projektist ning fotod projekti investeeringust või tegevustest.
2. täitma **Valgamaa Partnerluskogu seireandmete küsimustiku** 2 aastat pärast projekti lõppemist;
3. tegema investeeringu ja esitama PRIA-le elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu selle tegevuse elluviimist või investeeringu tegemist tõendavad dokumendid kuni neljas osas ühe projektitaotluse kohta kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest;
4. võtma projektitoetuse abil tehtud investeeringu **sihtotstarbeliselt kasutusse** kahe aasta jooksul, st hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks;
5. säilitama ja kasutama sihipäraselt projektitoetuse eest ostetud investeeringuobjekti vähemalt viie aasta jooksul arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest;
6. täitma vabatahtliku tasustamata töö tegemise tõendamiseks töö tegija ja projektitoetuse taotleja poolt allkirjastatud päevikut, milles kajastatakse töö kirjeldus, tehtud töö maht, töö tegemise aeg, tehtava töö ühiku hind, töö tegijad, töö tegemiseks kulunud aeg ja vajaduse korral andmed vabatahtliku tasustamata töö tegemisel kasutatud masina, seadme või mootorsõiduki kohta;
7. eristama selgelt oma raamatupidamises projektitoetuse kasutamisega seotud kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest;

8. võimaldama teostada projektitoetuse sihipärase ja tähtaegse kasutamise üle järelevalvet ja teha muid toetuse saamisega seotud kontrole ning osutama selleks igakülgset abi, sealhulgas võimaldama viibida projektitoetuse saaja kinnisasjal, ehitises ja ruumis ning läbi vaadata dokumente ja toetuse abil ostetud vara kohapeal;
9. teavitama PRIAt viivitamata kirjalikult käibemaksukohustuslaseks registreerimisest käibemaksuseaduse § 20 alusel kuni viie aasta jooksul arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest, kui projektitoetuse saaja on saanud toetust käibemaksu kohta;
10. esitama projektitoetuse kasutamisega seotud seireks vajalikku teavet partnerluskogu või PRIA nõudmisel;
11. vastama strateegia meetmes nimetatud nõuetele ning riigiabi reeglitest tulenevatele nõuetele;
12. omama hiljemalt esimese maksetaotluse esitamise ajal ehitise kohta ehitusluba või ehitusteatist, kui see on nõutav ehitusseadustiku kohaselt ja viimase maksetaotluse esitamise ajal ehitise kasutusluba või kasutusteatist, kui see on nõutav ehitusseadustiku kohaselt;
13. projektitoetuse saaja suhtes ei ole algatatud likvideerimismenetlust ega kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti;
14. projektitoetuse saajal ei tohi olla riiklikku maksuvõlga või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ja maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas;
15. teavitama viivitamata PRIAt ja kohalikku tegevusgruppi taotluses esitatud või toetatava tegevusega seotud andmete muutumisest või tegevuse elluviimist takistavast asjaolust;
16. teavitama projektitoetuse abil toetatava tegevuse elluviimisest vastavalt maaeluministri 22. detsembri 2015. a määruses nr 26 „Maaelu arengu toetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, toetatud objektide tähistamise ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) osalusele viitamise täpsem kord perioodil 2014–2020“ kehtestatud nõuetele.

[Määruses](#) on projektitoetuse saaja kohustused § 42.

14. Nõuded hinnapakumuse kohta

PANE TÄHELE!

Hinnapakumised esitatakse PRIAle alles tegevuse elluviimisel koos maksetaotlusega. Seega on kogu vastutus hinnapakumiste korrektsuse osas taotlejal.

Jälgi eriti!

- Hinnapakumused peavad olema väljastatud enne tegevuse või investeeringu tegemist.
- Hinnapakumus peab sisaldama taotleja nime, välja arvatud juhul, kui hinnapakumuseks on väljatrükk hinnapakkuja veebilehelt, hinnapakkuja nime, registrikoodi, kontaktandmeid, hinnapakumuse väljastamise kuupäeva ning toetatava investeeringuobjekti käibemaksuta ja käibemaksuga maksumust. Hinnapakumuse esitamisel jälgida, et hinnapakumus ei oleks põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase tegevuse eest tasutava hinnaga).
- **Investeering on vahemikus 1000-5000 eurot (käibemaksuta summa).**
Vaja on esitada üks hinnapakumus, mis ei tohi olla kunstlikult tükeldatud. Taotleja peab jälgima, et koostatud hinnapakumuse kutse oleks nii täpne, et hinnapakumuse esitajal oleks

võimalik selgelt kirjeldada müüdava töö, teenuse või kauba kogused ja maksumused. Vajadusel võib PRIA täiendavalt juurde küsida, mis hinnapakumuse aluseks oli.

- **Investeeringu summa ületab 5000 eurot (käibemaksuta summa).**
Vaja on lisada **kolm** hinnapakumust **koos tehniliste tingimuste loeteluga**. Hinnapakumused peavad olema omavahel võrreldavad, sisu osas arusaadavad. Hinnapakumuse ei ole võrreldav, kui nt mahud on erinevad. Kui ei ole valitud odavaimat hinnapakumust peab esitama põhjenduse.
- **Investeeringu summa jääb alla 1000 euro.**
Hinnapakumust ei ole vaja esitada.
- **Riigihanke puhul lisada väljavalitud hinnapakumine.**
- Kui asi on **võrdlushindade kataloogis** <https://epria.pria.ee/epria2/hinnakataloog/#/valideeritud>, siis ei pea olema hinnapakumust.
- Ehitusseadustiku kohaselt ehitusteatise- või ehitusloakohustusliku ehitustegevuse puhul, kus ehitatavaks ehitiseks on ehitusseadustiku tähenduses hoone, peab olema saadud hinnapakumuse **PRIA vormil**.
Tehtavad ehitustöid ja ehitusprojekte koostamist võivad läbi viia ettevõtted, kes on kantud majandustegevuse (MTR) registrisse vastava töö tegijana. Registreeringut saab kontrollida majandustegevuse registrist <http://mtr.mkm.ee/>.
- **Jälgi, et ei oleks seotust pakkuja ja toetuse taotleja vahel, kui investeeringu summa ületab 1000 eurot.** [Määruse § 33 lg 5:](#)

Projektitoetuse saaja ja isik, kellelt projektitoetuse taotleja või projektitoetuse saaja tellib teenuse või töö, välja arvatud projektijuhtimise korral, või ostab kaupa, ning nende osanik, aktsionär või tulundusühistu liige või juhatuse või nõukogu liige või seltsinglane ei tohi kuuluda üksteise juhatusse ega nõukokku ega omada osalust üksteise äriühingus, välja arvatud juhul, kui tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus ei ületa 1000 eurot või kui projektitoetuse saaja on kohalik tegevusgrupp ja tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus ei ületa 5000 eurot.

Hanke korraldamisel järgitakse riigihangete seadust, kui projektitoetuse taotleja on hankija riigihangete seaduse § 5 tähenduses.

[Riigihangete seaduses](#) (edaspidi RHS) sätestatud korda on kohustatud järgima:

- 1) riik või riigiasutus;
- 2) kohaliku omavalitsuse üksus, kohaliku omavalitsuse asutus või kohaliku omavalitsuse üksuste ühendus;
- 3) muu avalik-õiguslik juriidiline isik või avalik-õigusliku juriidilise isiku asutus;
- 4) sihtasutus, mille üheks asutajaks on riik või mille asutajatest rohkem kui pool on käesoleva lõike punktis 2 või 3 nimetatud hankijad või mille nõukogu liikmetest rohkem kui poole määravad punktides 1–3 nimetatud hankijad;
- 5) eraõiguslik juriidiline isik, mida põhiliselt rahastavad või mille juhtimis- või järelevalveorgani liikmetest rohkem kui poole määravad või mille juhtimist muul viisil kontrollivad koos või eraldi käesoleva lõike punktides 1–3 nimetatud hankijad või mõne muu Euroopa Majanduspiirkonna

lepinguriigi vastavad isikud ja mis on asutatud eesmärgiga täita põhi- või kõrvaltegevusena ülesannet avalikes huvides, millel ei ole tööstuslikku ega ärilist iseloomu.

[Määruses](#) on hinnapakkumuse nõuded § 33.

15. Maksetaotlused

Projektitoetuse saaja teeb investeeringu ja esitab PRIA-le elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu investeeringu tegemist tõendavad dokumendid kuni neljas osas ühe projektitaotluse kohta kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

Nõuded maksetaotlusele

Projektitoetuse väljamaksmiseks esitab projektitoetuse saaja pärast investeeringu täielikku või osadena tegemist ja selle eest täielikult või osaliselt tasumist PRIA e-keskkonna kaudu maksetaotluse, koos järgmiste dokumentide ära kirjadega:

1. arve-saateleht või arve;
2. hinnapakkumus/hinnapakkumused
3. arve tasumist tõendav maksekorraldus või arvelduskonto väljavõte;
4. üleandmist-vastuvõtmist tõendav dokument, kui toetatav tegevus on ehitamine, parendamine ning tegevuse elluviimise rahastamisel enne kulutuse tegemist (OTKA);
5. tööleping, töövõtuleping või käsundusleping;
6. **investeeringu tegemise aasta tulude jaotus**, millest nähtub avaliku sektori (riigi, kohaliku omavalitsuse või nende ühenduse, muu avalik-õigusliku juriidilise isiku) toetuse osakaal;
7. kasutatud masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki ostmise korral tuleb esitada:
 - hinnapakkumus kasutatud seadme, masina või eriotstarbelise sõiduki kohta;
 - hinnapakkumus uue samaväärse seadme, masina või eriotstarbelise sõiduki kohta;
 - müüja kinnitus selle kohta, et kasutatud masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki ostmiseks või liisimiseks ei ole hinnapakkuja varem saanud toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi.
8. päevik vabatahtliku tasustamata töö tegemise kohta.
9. Ehitusluba eraldi esitama ei pea, aga PRIA kontrollib selle olemasolu ehitusregistris esimese maksetaotluse esitamise ajal. Viimase maksetaotluse esitamise ajaks peab ehitusregistris olema olemas ka kasutusluba.

NB Soovitame tutvuda [maksetaotluse esitamise kontroll-lehega](#) juba enne kulutuste tegemist.

[Määruses](#) on investeeringu tegemist tõendavate dokumentide esitamine § 43.

16. Projektitoetuse väljamaksmine enne kulutuste tegemist (OTKA)

Projektitoetuse taotlejal on võimalus kasutada projektitoetust ka **osaliselt tasutud kuludokumentide alusel**. See võimaldab projektitoetuse saajal paindlikumalt ellu viia kavandatavat projekti ning aitab ületada investeeringu tegemisega kaasnevat finantsprobleemi.

Osaliselt tasutud kuludokumentide alusel (OTKA) saab taotleda toetuse väljamaksmist, kui:

- töö või teenus on lõpetatud või vara on üle antud ning projektitoetuse saaja on selle vastu võtnud (akt) ja kasutab sihipäraselt;
- töö, teenuse, vara eest on tasutud vähemalt omafinantseeringuga võrdne summa (Kui käibemaksule toetust ei taotleta, siis peab olema tasutud ka käibemaks.);
- toetuse saaja on usaldusväärne.

Peale dokumentide ja investeeringu vastavuse kontrolli kantakse toetuse summa üle taotleja arvele, kes tasub kuludokumentide alusel tasumata kogusumma viivitamata isikule, kellelt ta tellis teenuse või töö või ostis kaupa ning esitab **7 tööpäeva jooksul alates toetuse laekumisest** uuesti maksetaotluse PRIA-le.

[Määruses](#) on väljamaksmine enne kulutuste tegemist § 45.

17. Teavitamine toetuse kasutamisest

Kõik projektid tuleb tähistada vastavalt [Maaelu arengu toetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, toetatud objektide tähistamise ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi \(EAFRD\) osalusele viitamise täpsem kord perioodil 2014–2020](#).

Eesti LEADERi logo, Euroopa Liidu LEADERi logo, Euroopa Liidu embleemiga ning lisaks ka Valgamaa Partnerluskogu logoga tuleb tähistada:

- ehitis (teavitus peab olema paigaldatud kohe kui ehitusega on alustatud);
- masin, seade;
- meene;
- info- ja reklaammaterjal;
- üritus;
- digitaalne infokandja ja materjal, paigutatuna pakendile või tootele ning selle esilehele, -kaadrile, -pildile;
- televisioonisaade, artikkel ja muu tekst tehniliselt võimalikul ja sobival viisil;
- trükimeedia või avalikkusele suunatud veebilehe kuulutus (nt. netireklaam).

Tegevuse korral tähistatakse tegevuse toimumise ajal toimumise koht ja tegevuse kohta käiv teavitusmaterjal.

Iga eset ja dokumenti ei tule märgistada logoga, kui see on kasutusel vaid organisatsioonisiselt, sellisel juhul piisab plakati või stendi kasutamisest organisatsiooni avalikus ruumis.

Märgistus peab säilima vähemalt 5 aastat viimase toetusosa väljamaksmisest.

Teavitus veebilehel

Juhul, kui toetuse saajal on olemas toetatava objekti või tegevusega seotud veebileht:

- 1) avaldatakse veebilehel lisaks logole ja embleemile objekti või tegevuse lühikirjeldus;
- 2) kirjeldatakse toetatava objekti või tegevuse lühikirjelduses ka eesmärgid ja oodatavaid tulemusi, kui toetus ületab 10 000 eurot.

Logo ja embleem paigaldatakse **kergesti märgatavale kohale ja ta peab olema selgelt nähtav**. Digitaalne logo on kättesaadav veebilehel <https://valgaleader.ee/projektide-elluviimine/taehistamine.html>.

NB! Euroopa Liidu lipu embleemi all olev tekst on võrreldes eelmise perioodiga muutunud!

- Objekt, millele ei ole logo ja embleemi paigaldatud tootmise käigus, tähistatakse kleebisega.
- Kui toetus **ületab 10 000 eurot**, tuleb lisada logoga ja embleemiga plakat. Plakat peab olema üleval toetatava objekti või tegevuse abikõlblikkuse perioodil. Kui plakatit kasutatakse üksiktegevusest teavitamiseks, hoitakse plakat üleval tegevuse toimumise ajal. Plakat peab olema suurusega vähemalt A3 ning sellel peab asetsema logo koos embleemiga, millele eraldatakse vähemalt 25 protsenti plakati pindalast, ja projekti nimetus, mis moodustab plakati kõrgusest vähemalt 30 protsenti. Kui plakatit kasutatakse välitingimustes, peab see olema tehtud vastupidavast ja ilmastikukindlast materjalist.

Kui projektitoetuse abil valminud või soetatud objekti kajastatakse ajalehe vm väljaande artiklis, siis soovime kasutada järgnevat lauset rahastajale viitamiseks: “Investeering on toetatud EAFRD, MAK 2014–2020 Leader meetme ja Valgamaa Partnerluskogu poolt.”

